

Överflyttning av vissa utlänningsärenden till den ordinarie migrationsprocessen m.m.

Till socialförsäkringsutskottet

Socialförsäkringsutskottet beslutade den 14 maj 2013 att ge justitieutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2012/13:151 Överflyttning av vissa utlänningsärenden till den ordinarie migrationsprocessen m.m. och motioner i de delar de berör utskottets beredningsområde.

Justitieutskottet avgränsar sitt yttrande till frågan om en effektivare handläggning vid ansökan om nåd (avsnitt 6) och motion 2012/13:Sf12 (V) yrkande 4.

Justitieutskottet delar regeringens bedömning att regleringen i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. om s.k. automatiskt uppskov med verkställighet av fängelsestraff vid ansökan om nåd bör upphävas. Utskottet föreslår, utifrån de utgångspunkter som justitieutskottet har att beakta, att socialförsäkringsutskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionsyrkandet.

I yttrandet finns en avvikande mening (V).

Utskottets överväganden

Gällande rätt

Av 12 § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. framgår att Kriminalvården under vissa omständigheter, på ansökan av den som dömts till fängelse och som inte är häktad, får bevilja uppskov med verkställigheten under viss tid, högst sex månader från den dag då domen får verkställas. Om synnerliga skäl föreligger får uppskov beviljas under ytterligare högst sex månader.

Av 13 § i ovan nämnda lag följer att om den som har dömts till fängelse visar att en ansökan om att han av nåd ska befrias från straffet eller få detta utbytt mot böter, villkorlig dom, skyddstillsyn eller överlämnande till särskild vård har getts in till regeringen senast den dag då han senast skulle ha inställt sig vid kriminalvårdsanstalt, ska verkställigheten anstå i avvaktan på regeringens beslut med anledning av ansökningen.

Vidare får regeringen enligt 14 § i lagen, i andra fall än som avses i 12 eller 13 §§, meddela bestämmelser angående anstånd under högst sex månader med verkställigheten av dom beträffande den som dömts till fängelse och som inte är häktad eller på annan grund intagen i kriminalvårdsanstalt.

Propositionen

Regeringen föreslår (s. 70 f.) att bestämmelserna i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. om automatiskt uppskov med verkställighet av fängelsestraff vid ansökan om nåd upphävs (13 §). Regeringen anför att det förändrade påföljdssystemet med ett flertal påföljder och påföljdskombinationer och omfattande möjligheter att avtjäna kortare fängelsestraff under alternativa former har lett till ett minskat behov av nåd. Vidare anför regeringen att det inte är ovanligt att personer som döms till fängelse kalkylerar med möjligheten till automatiskt uppskov vid ansökan om nåd. Dessa personer skickar vanligen in en nådeansökan i anslutning till den dag, eller t.o.m. samma dag, som han eller hon ska inställa sig i anstalt enligt Kriminalvårdens inställelsebeslut. Det förekommer även att rena okynnesansökningar ges in. Med detta avses ansökningar där inga skäl för nåd åberopas och där det huvudsakliga syftet med ansökan är att få ett automatiskt uppskov med straffverkställigheten. Regeringen anför dessutom att det från kriminalpolitisk synpunkt är angeläget att verkställigheten av en utdömd påföljd sker i så nära anslutning till brottet som möjligt, varför det är nödvändigt att iaktta återhållsamhet när det gäller uppskov med verkställighet. Sammantaget talar dessa förhållanden enligt regeringen för att regleringen med automatiskt uppskov med verkställigheten vid ansökan om nåd inte längre är motiverad.

Regeringen understryker vidare (s. 73) att en enskild inte har någon rätt till nåd utan att nådeinstitutet är ett extraordinärt förfarande. Det är från det perspektivet som förslaget bör ses. Med andra ord är det inte fråga om att försämra enskildas rättigheter. Dessutom innebär förslaget att det även i fortsättningen kommer att vara möjligt att i vissa fall låta straffverkställigheten anstå i avvaktan på regeringens beslut i ett nådeärende. Sådant uppskov ska enligt förslaget kunna komma i fråga i de fall där omständigheterna i ett nådeärende särskilt talar för detta, dvs. på motsvarande sätt som i dag då förutsättningarna för automatiskt uppskov inte är uppfyllda.

Motionen

I kommittémotion 2012/13:Sf12 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 4 anför motionärerna att förslaget till ändring av lagen om beräkning av strafftid m.m. bör avslås. Motionärerna anför att förslaget innebär en försämring för den enskilde och att konsekvenserna av förslaget eller alternativa lösningar inte har utretts på ett tillfredsställande sätt.

Utskottets ställningstagande

Det nu aktuella förslaget innebär inte att möjligheten att låta verkställigheten av ett fängelsestraff anstå i avvaktan på regeringens beslut i ett nådeärende tas bort, utan endast att det automatiska anståndet vid ansökan om nåd tas bort. Mot denna bakgrund och på de skäl som regeringen anför i propositionen anser utskottet att regleringen i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. om s.k. automatiskt uppskov med verkställighet av fängelsestraff vid ansökan om nåd bör upphävas. Utskottet delar således inte motionärernas uppfattning i motion 2012/13:Sf12 (V) yrkande 4 att förslaget inte bör genomföras. Sammanfattningsvis anser justitieutskottet, utifrån de utgångspunkter som justitieutskottet har att beakta, att socialförsäkringsutskottet bör tillstyrka propositionen och avstyrka motion 2012/13:Sf12 (V) yrkande 4.

Stockholm den 23 maj 2013

På justitieutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Anti Avsan (M), Christer Adelsbo (S), Jan R Andersson (M), Elin Lundgren (S), Arhe Hamednaca (S), Patrick Reslow (M), Maria Fern (MP), Caroline Szyber (KD), Richard Jomshof (SD), Lena Olsson (V), Mattias Jonsson (S) och Maria Lundqvist-Brömster (FP).

Avvikande mening

Automatiskt uppskov med verkställighet av fängelsestraff (V)

Lena Olsson (V) anför:

Regeringen föreslår att bestämmelsen om automatiskt uppskov med verkställighet av fängelsestraff vid ansökan om nåd upphävs. I likhet med Sveriges advokatsamfund avstyrker jag det förslaget. Advokatsamfundet anser att förslaget innebär en försämring för den enskilde och att konsekvenserna av förslaget eller alternativa lösningar inte har utretts på ett tillfredsställande sätt. Jag anser att regeringen bör utreda denna fråga ytterligare och att riksdagen bör avslå förslaget till ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. Socialförsäkringsutskottet bör därmed tillstyrka motion 2012/13:Sf12 (V) yrkande 4.